

Jak číst a psát odbornou práci

Počáteční fáze – informační příprava

Mgr. Dana Hlaváčková, Ph.D.

VB000

Informační příprava

- zvolit **téma** odborné práce
- orientace v problematice
- **shromáždit dostupné materiály**
- zpracovat získané informace a fakta
- připojit **vlastní výzkum** (pokud existuje)
- vytvořit **text** odborné práce

Výběr vhodných materiálů

- V jakém **oboru** nebo vědní disciplíně se téma nachází?
- Informace hledat v příslušném oboru
- **Řešil už někdo** stejný nebo podobný problém? Pokud ano, tak **kdo a s jakým úspěchem?**
- Získat přehled o **stavu zpracování** zvoleného tématu
- Mohou poznatky z **jiných vědních oborů** přispět k řešení problému?
- Téma se prolíná s jinými obory, získat informace i z nich

Typy vědeckých informací

- Dva základní typy:
 - **primární prameny** – původní dokument, **souvislý text**, sdělení o výsledcích práce (*knihy, články, časopisy*);
 - **sekundární prameny** – informují o existenci primárních pramenů, nejde o souvislé texty, ale **odkazy** na ně (*bibliografie, katalogy, seznamy*).
- **Internet** – primární pramen, lze nalézt i sekundární prameny. **POZOR** – informace ověřovat, mohou obsahovat chyby

Kde hledat primární a sekundární prameny

- **Informace v knihovnách**
- Moravská zemská knihovna, katalog online
- <http://aleph.muni.cz>
- Knihovny Masarykovy univerzity, **Knihovna Fakulty informatiky**, katalog online
- katalogy na <http://library.muni.cz>
- **Informace na internetu** – **OVĚŘIT** (je uveden autor nebo pracoviště, které dokument vystavilo?)

Typy čtení

- **informativní** – číst pouze názvy kapitol, seznam literatury, tabulky, grafy, schémata (prohlédnout text, prolistovat knihu)
- **běžné** – číst úvod, závěr a důležité části textu, které se týkají zvoleného tématu
- lze posoudit, zda je tato literatura **vhodná** pro vybrané téma a jestli je možné ji použít jako **materiál pro psaní odborné práce**
- **pasivní** – učení se nazpaměť, doslova, bez porozumění textu, pasivní přejímání částí textu (nevhodné)
- **aktivní** – studovat **aktivně** vybraný materiál

Aktivní čtení

- číst text **několikrát**, snažit se mu porozumět
- číst po částech – rozdělit text na **menší úseky** (části, kapitoly, odstavce)
- vysvětlení **cizích** nebo **neznámých slov** (porozumění z okolního textu, případně slovník)
- ujasnit si **klíčová slova** a pojmy = **slova a slovní spojení** v textu důležitá, podstatná pro smysl textu

Aktivní čtení

- ujasnit si **hlavní myšlenky** textu (o čem se v textu píše, co sděluje)
- najít **klíčové pasáže** textu – nejdůležitější části
- najít autora hlavní **tvrzení**
- najít **argumenty**, kterými autor podporuje a zdůvodňuje svá tvrzení
- posoudit **spolehlivost** autorových tvrzení
- shromáždit **vlastní** názory, pochybnosti a otázky

Jak zacházet s textem

- **vyznačovat** v textu důležité části, slova, slovní spojení
- **výpisky** – zachytit důležité pojmy, definice, formulace myšlenek
- **citáty** – pokud citujete doslova, opsat text přesně!
- pokud je text rozsáhlý – stručné shrnutí textu – **konspekt**
- přidat **vlastní** postřehy, názory, otázky
- **aktivní porozumění** a učení